

HOT TOPIC 1: IS THE EU REALLY DEMOCRATIC?

Although it is possible to vote in **European Parliament elections**, and to contact your MEP (see centre panel), interest in these elections is fairly low. Across the EU, the proportion of people voting fell from 63% in the first European election in 1979, to 49.5% in 1999. In the UK in 2004, less than 38% voted. This might be explained by people not understanding what the European Parliament does, or feeling that it is too distant from the people it represents.

Another important part of democracy is **consultation** – asking people's opinions on a matter before creating a law about it. Efforts to consult EU citizens tend to occur at a local rather than national level. It is possible to hold a national vote (a **referendum**) on a particularly important issue, but this is relatively uncommon. The only British referendum on Europe was to ask people whether we should remain in the European Community – and that took place in 1975.

There is also a debate as to whether the EU itself works in a democratic way. Elected MEPs can amend or reject the vast majority of EU legislation. They can also force the European Commission to resign (as they threatened to do in 1999, causing the Commission to resign of its own accord); they can vet European Commissioners before they are appointed; and they can control the EU budget. However, at the heart of the EU is the controversial European Commission. Some say this is undemocratic because it is the only body which can suggest new EU laws; its meetings are not open to the public; and its members are proposed by national governments rather than elected directly.

Classroom activity: From the people to the decision takers...

Below is a diagram representing the different institutions of the EU, and showing which are elected by citizens or by governments. In pairs, design an alternative picture or diagram which represents the structure of power in Europe as you understand it.

Now discuss the following points:

- Are EU citizens involved enough in decision-making?
- Do most people really understand how the EU works?
- Why do you think that the turnout for European elections is getting lower?
- Which institution do you think is the most powerful?
- Do you think that EU laws should be made in a different way?

USEFUL WEBSITES / GWEFANNAU DEFNYDDIOL

europa.eu.int/abc/eurojargon/index_en.htm	Plain-language guide to "Eurojargon" / Canllaw hawdd i'w ddeall i "Eurojargon"
myeurope.eun.org	Teachers' site on European citizenship Gwefan ar ddinasyddiaeth Ewropeaidd i athrawon
news.bbc.co.uk/1/hi/world/europe/2950276.stm	BBC guide to European Constitution Canllaw'r BBC i'r Cylfansoddiad Ewropeaidd
www.citaware.org.uk	Citaware project website (includes EU teaching resources) Gwefan prosiect Citaware (sy'n cynnwys adnoddau dysgu UE)
www.europa.eu.int	European Union / Yr Undeb Ewropeaidd
www.europarl.eu.int	European Parliament / Senedd Ewrop
www.citizen.org.uk/speakout	Speak Out! On European Citizenship Dweud eich dweud ar ddinasyddiaeth Ewropeaidd
www.europaworld.org	On-line newspaper on European and global matters Papwr newydd ar-lein ar faterion Ewropeaidd a byd-eang

PWNC LLOSG 1: YDY'R UE YN WIRIONEDDOL DDEMOCRATAIDD?

Er ei bod hi'n bosibl i bleidleisio yn etholiadau Senedd Ewrop ac i gysylltu â'ch ASE (gweler y panel canolog), cymharol wan yw'r diddordeb sydd yn yr etholiadau hyn. Ar draws yr UE, syrthiodd y ganran o bobl sy'n pleidleisio o 63% yn yr etholiad Ewropeaidd cyntaf ym 1979, i 49.5% ym 1999. Yn y DG yn 2004, pleidleisiodd llai na 38%. Mae'n bosibl nad yw pobl yn deall beth yw gwaith Senedd Ewrop, neu eu bod yn teimlo ei bod yn rhy bell oddi wrth y bobl y mae'n eu cynrychioli, ac mai dyna sy'n egluro hyn.

Eifen bwysig arall mewn democratiaeth yw **ymgyngori** – holi barn pobl ynglŷn â mater cyn creu deddf yn ei gylch. Fel arfer bydd ymdrechion i ymgynghori â dinasyddion yr UE yn digwydd ar lefel leol yn hytrach na chenedlaethol. Mae hi'n bosibl i gynnal pleidlais genedlaethol (**referendwm**) ar fater arbennig o bwysig, ond mae hyn yn beth gweddol anghyffredin. Yr unig referendwm ar Ewrop a gafwyd ym Mhrydain oedd yr un a holai a ddylem aros yn y Gymuned Ewropeaidd – a chynhaliwyd honno ym 1975.

Mae yna ddadl hefyd yng nghyswllt a yw'r UE ei hun yn gweithio mewn ffordd ddemocrataidd. Gall ASEau etholedig ddiwygio neu wrthod y rhan helaethaf o ddeddfwriaeth yr UE. Gallant hefyd orfodi'r Comisiwn Ewropeaidd i ymddiswyddo (fel yr oeddent wedi bygwth gwneud ym 1999, gan sbarduno'r Comisiwn i ymddiswyddo o'i wirfodd); gallant archwilio hanes Comisiwnwyr Ewropeaidd cyn iddynt gael eu penodi, a gallant reoli cyllideb yr UE. Fodd bynnag, craidd yr UE yw'r Comisiwn Ewropeaidd dadleuol. Dywed rhai bod hwn yn annemocrataidd, oherwydd dyma'r unig gorff a all awgrymu deddfau newydd i'r UE; nid yw ei gyfarfodydd yn agored i'r cyhoedd; a chynigir yr aelodau gan lywodraethau cenedlaethol yn hytrach na'u hehloil yn uniongyrchol.

Gweithgaredd ystafell-ddosbarth: O'r bobl i'r rhai sy'n gwneud y penderfyniadau...

I'r chwith mae diagram sy'n nodi gwahanol sefydliadau'r UE, gan d dangos pa rai a etholir gan ddinasyddion, a pha rai gan lywodraethau. Bob yn bâr, cynlluniwch lun neu ddiagram arall a fydd yn dangos eich dealltwriaeth chi o strwythur grym yn Ewrop.

Nawr trafodwch y pwyntiau canlynol:

- A yw dinasyddion yr UE yn cymryd digon o ran yn y broses o wneud penderfyniadau?
- A yw'r rhan fwyaf o bobl yn deall y ffordd y mae'r UE yn gweithio?
- Pam, yn eich barn chi, mae canran is ac is yn pleidleisio yn yr etholiadau Ewropeaidd?
- Pa sefydliad yw'r un mwyaf pwerus yn eich barn chi?
- Ydych chi'n meddwl y dyldid creu cyfreithiau'r UE mewn ffordd wahanol?

CITIZENS OF EUROPE

The **European Union** (EU) is an international organisation with 25 member states. The United Kingdom is one of those countries, and Wales is one of the four nations of the UK. Although in theory we are all citizens of Europe, some people feel that they are Welsh or British only, and that the EU has little to do with them. This poster explores some of the ways in which individuals might relate to the EU, and some of the challenges for democracy in Europe.

What does it mean to be a citizen?

We are all affected by the decisions of the EU, through regulations covering areas such as food, trade and working conditions. However, being a **citizen** suggests something more active: a two-way process in which we can also affect the EU.

The word **citizen** derives from the Latin *civitas*, a collective word for the inhabitants of a city. In ancient Rome, people could assert their citizenship at the **Forum**, a public meeting place for discussion, business and the administration of justice. These days, we often think of citizenship as an expression of belonging to a community: so you can be a citizen of Bangor, or of Wales, the UK or Europe. Citizenship isn't just about voting; it is also about actively shaping your community, whether by belonging to a particular group, or campaigning on local issues, or influencing politicians to act on your concerns. You might even consider standing as a political candidate yourself.

DINASYDDION EWROP

Corff rhyngwladol sy'n cynnwys 25 o aelod-wladwriaethau yw'r **Undeb Ewropeaidd** (UE). Mae'r Deyrnas Gyfunol yn un o'r gwledydd hynny, a Chymru yn un o bedair gwlad y DG. Er ein bod ni oll, o ran egwyddor beth bynnag, yn ddinasyddion Ewrop, mae rhai pobl yn teimlo mai Cymru neu Brydeinwyr yn unig ydyn nhw, a bod gan yr UE fawr ddim i'w wneud â nhw. Mae'r poster hwn yn archwilio rhai o'r gwahanol ffyrdd y bydd pobl yn ymagweddau at yr UE, a rhai o'r ffactorau sy'n cynnig her i ddemocratiaeth yn Ewrop.

Beth yw ystyr bod yn ddinesydd?

Mae penderfyniadau'r UE yn effeithio arnom i gyd trwy gyfrwng rheoliadau sy'n ymwneud â meysydd fel bwyd, masnach ac amodau gwaith. Serch hynny, mae bod yn ddinesydd yn awgrymu rhywbeth mwy gweithredol: proses ddwyffordd lle y gallwn ninnau, hefyd, effeithio ar yr UE.

Daw'r gair Saesneg **citizen** o'r gair Lladin *civitas*, enw torfol ar drigolion dinas. Yn Rhufain gynt, gallai pobl fynegi eu dinasyddiaeth yn y **Forum**, man cyhoeddus lle gellid trafod, gwneud busnes a gweithredu cyflawnder. Erbyn heddiw, rydym yn aml yn meddwl am ddinasyddiaeth yn nhermau mynegiant o berthyn i gymuned: felly gallech fod yn un o ddinasyddion Bangor, neu Gymru, y DG neu Ewrop. Nid dim ond mater o bleidleisio yw dinasyddiaeth; mae hefyd yn ymwneud â gweithio i effeithio ar eich cymuned, naill ai trwy berthyn i ryw grŵp arbennig, neu ymgychu ar faterion lleol, neu ddylanwadu ar wledyddion i weithredu ar sail yr hyn sy'n bwysig i chi. Efallai y bydddech yn ystyried sefyll fel ymgeisydd gwledyddol eich hun, hyd yn oed.

Sut gallwn ni fod yn ddinasyddion yr UE?

Bydd rhai yn dadlau ein bod yn ddinasyddion i Ewrop oherwydd bod ein gwlad yn perthyn i'r UE, a hynny'n unig. Ond mae yna ffyrdd eraill, mwy ystyrlon i feddwl am ein "dinasyddiaeth". Er enghraifft:

- Mae 4 Aelod o Senedd Ewrop (ASEau) yn cynrychioli Cymru. Mae'r rhain yn atebol i ddinasyddion Cymru, felly os oes gennych bryder ynglŷn â mater sy'n ymwneud ag Ewrop (e.e. cymorthdaliadau amaethyddol) mae modd i chi ofyn iddynt gynrychioli eich buddiannau yn Senedd Ewrop.
- Cynhelir etholiadau i Senedd Ewrop unwaith bob pedair blynedd. Gall unrhyw un, bron, sydd yn hŷn na 18 oed bleidleisio. Yn y DG defnyddir system "rhestr gaeedig", lle byddwn yn pleidleisio dros restr ymgeisywyr un blaid.
- Trwy gyrrff fel UNA Exchange (www.unaexchange.org), mae'r UE yn cefnogi ei ddinasyddion sydd am deithio i wledydd eraill a chydwethio ar brosiectau gwirfoddol.
- Mae dinasyddiaeth yr UE hefyd yn ein galluogi ni i fynd i wledydd eraill i astudio, ac i fwynhau'r un hawliau â dinasyddion y wlad honno.

HOT TOPIC 3: SHOULD FOREIGNERS VOTE?

EU citizens living in countries other than their own can vote in European elections, and in the UK they can vote in local elections too. However, not all countries provide voting rights for immigrants who live in the EU but do not have EU citizenship. Yet these people's daily lives are affected by decisions made by the European Union.

Ten EU countries provide no voting rights for non-EU immigrants. Ten other countries give voting rights automatically after a person has lived there for a set period – anything from six months to five years. Other countries, like Spain, Portugal and the UK, have adopted a middle position, in which only some groups benefit.

Many foreigners moved into an EU country decades ago, but are still unable to influence policies with a vote. As residents, most of them pay taxes and national insurance, but some cannot vote in elections without changing their nationality.

Votes for non-EU immigrants?

NO		YES		SOME	
Austria	Hungary	Belgium	Lithuania	Czech	
Cyprus	Italy	Denmark	Luxembourg	Republic	
France	Latvia	Estonia	Netherlands	Malta	
Germany	Poland	Finland	Slovenia	Portugal	
Greece	Slovakia	Ireland	Sweden	Spain	
				UK	

Mae llawer o estroniaid a symudodd i un o wledydd yr UE ddegawdau yn ôl nad ydynt hyd heddiw yn medru dylanwadu ar bolisiau trwy bleidleisio. Gan eu bod yn drigolion y gwledydd hynny, mae'r rhan fwyaf yn talu trethi ac yswiriant cenedlaethol, ond nid yw rhai yn medru pleidleisio mewn etholiadau heb newid eu cenedligrwyd.

HOT TOPIC 2: A CONSTITUTION FOR THE EU?

All 25 members of the EU signed a new Constitutional Treaty in Rome on 29 October 2004. In order for the Constitution to become law, all 25 must also ratify it. So far, 14 member states have done so. However, when France and the Netherlands held referendums on the matter in 2005, their citizens rejected the Constitution (54.7% and 61.6% voted "no" respectively). Countries like the UK have now put ratification on hold, while everyone reflects on the future of the Constitution.

A constitution is the system of rules and principles by which something is governed. Therefore, it can affect every citizen who lives under its authority. In the case of the Constitutional Treaty, the EU wanted to replace a number of existing (and quite confusing) treaties with one overriding document. Some people in France opposed the Constitution because they felt it was too economically liberal; others believed that rejecting it would force the treaty to be rewritten. However, it is thought that many people in France and the Netherlands simply did not have enough information about the Constitution (which in its English form is 482 pages long), and instead used their vote as a protest against the government's record on other matters, such as the domestic economy.

These recent events show that EU citizens can make their voices heard at national level, which might be proof of European democracy in action. However, others say that those citizens felt removed from the process of writing the Constitution, and simply did not understand what they would be signing up to.

Classroom activity:

If you were writing a constitution for your school, what would you include? In groups, write a 10-point constitution, perhaps using extracts from different countries' constitutions to help generate ideas.

Class discussion:

- Why is it useful to have a written constitution?
- Do you think the EU needs a constitution?
- Why do you think the Netherlands and France rejected the Constitution?
- Do you think that citizens should have been consulted on the writing of the Constitution?
- What do you think about the countries that ratified the Constitution without putting it to a national vote?

PWNC LLOSG 2: CYFANSODDIAD I'R UE?

Arwyddodd pob un o 25 aelod yr UE Gytundeb Cyfansoddiadol newydd yn Rhufain ar 29 Hydref 2004. Er mwyn i'r Cyfansoddiad droi'n gyfraith, rhaid i bob un o'r 25 hefyd ei gadarnhau. Hyd yma, gwnaeth 14 o aelod-wladwriaethau hyn. Ond pan gynhaliodd Ffrainc a'r Iseldiroedd referenda ar y mater yn 2005, gwrthodwyd y Cyfansoddiad gan eu dinasyddion (pleidleisiodd 54.7% yn erbyn yr Ffrainc a 61.6% yn yr Iseldiroedd). Mae gwledydd fel y DG bellach wedi gohirio cadarnhau'r Cytundeb tra bod pawb yn ystyried dyfodol y Cyfansoddiad.

System o reolau ac egwyddorion a ddefnyddir i lywodraethu rhywbeth yw cyfansoddiad. Gall felly effeithio ar bob dinesydd sy'n byw o dan ei awdurdod. Yn achos y Cytundeb Cyfansoddiadol, roedd yr UE am i un brif ddogfen gymryd lle nifer o gytundebau a oedd eisoes yn bodoli (ac yn peri rhyw gymaint o ddrysych). Roedd rhai yn Ffrainc yn erbyn y Cyfansoddiad am eu bod yn teimlo ei fod yn rhy ryddfrydol yn economaidd; credai eraill y byddai ei wrthod yn gorfodi ail-lunio'r Cyfansoddiad. Ond credir hefyd nad oedd gan lawer o bobl yn Ffrainc a'r Iseldiroedd ddiagon o wybodaeth am y Cyfansoddiad (sy'n 482 tudalen o hyd ar ei ffurf Saesneg), a'u bod yn hytrach wedi defnyddio eu pleidlais fel protest yn erbyn record y lywodraeth ar faterion eraill, fel yr economi gartref.

Mae'r digwyddiadau hyn yn ddiweddar yn dangos bod dinasyddion yr UE yn gallu lleisio eu barn ar y lefel genedlaethol, a allai fod yn brawf o ddemocratiaeth Ewropeaidd ar waith. Ond dywed eraill bod y dinasyddion hynny yn teimlo iddynt gael eu heithrio rhag y broses o lunio'r Cyfansoddiad, ac nad oeddent yn deall o gwbl yr hyn y byddent yn cytuno i'w gadarnhau.

Gweithgaredd ystafell-ddosbarth:

Pe bydddech yn llunio cyfansoddiad i'ch ysgol chi, beth fydddech chi'n ei gynnwys? Mewn grŵpiau, lluniwch gyfansoddiad 10-pwynt, gan ddefnyddio darnau o gyfansoddiadau gwahanol wledydd, efallai, i helpu i sbarduno syniadau.

Trafodaeth ddosbarth:

- Pam ei bod hi'n ddefnyddiol i gael cyfansoddiad ar ddu a gwyn?
- Ydych chi'n credu bod angen cyfansoddiad ar yr UE?
- Pam, yn eich barn chi, oedd yr Iseldiroedd a Ffrainc wedi gwrthod y Cyfansoddiad?
- Ydych chi'n credu y dyldid bod wedi ymgynghori â'r dinasyddion wrth lunio'r Cyfansoddiad?
- Beth yw eich barn chi am y gwledydd oedd wedi cadarnhau'r Cyfansoddiad heb gynnal pleidlais genedlaethol ar y mater?

Gweithgaredd ystafell-ddosbarth: Pleidleisio: pam?

Rhestrwch, lynnwch lun, neu fel dosbarth crëwch ludwaith o'r holl wahanol agweddau ar fywyd y bydd penderfyniadau'r lywodraeth yn effeithio arnynt, e.e. addysg, iechyd, amgylchedd, cludiant. A yw'r holl feysydd hyn yn effeithio ar estroniaid sydd yn byw yn yr UE yn ogystal â dinasyddion yr UE?

Trafodaeth ystafell-ddosbarth:

- A yw hi'n iawn i ganiatáu i estroniaid i bleidleisio mewn etholiadau lleol neu genedlaethol?
- A ddylai mewnfwdwy'r gael pleidleisio yn eu mamwlad yn ogystal â'u cartref newydd?
- A ddylai fod gan bob un o wledydd yr UE yr un polisi?
- Pam, yn eich barn chi, bod 10 gwlad nad ydynt, hyd heddiw, yn caniatáu i fewnfwdwy'r o'r tu allan i'r UE i bleidleisio?
- Ym mha ffyrdd eraill allai estroniaid gymryd rhan mewn bywyd cyhoeddus ac arfer dinasyddiaeth?

Y bleidlais i fewnfwdwy'r o'r tu allan i'r UE?

NA	IE	RHAII	
Awstria	Hwngari	Denmarc	Lwcsembwrg
Cyprus	Latfia	Estonia	Slofenia
Ffrainc	Slofacia	Gwlad Belg	Sweden
Gwlad Groeg	Yr Almaen	Iwerddon	Y Ffindir
Gwlad Pwyl	Yr Eidal	Lithwania	Yr Iseldiroedd
			Y Weriniaeth Tsiec